Autor Guste Santini
Nedjelja, 13 Ožujak 2011 23:45

Upravo čitam rukopis našeg velikog novinara Ante Gavaranovića koji će ubrzo, kao knjiga, biti dostupan javnosti. U Predgovoru kojeg pišem razmišljam kako da naglasim značaj knjige za mlađe novinare koji, u ovim burnim uvjetima, žele javnosti predstaviti aktualnu temu na analitičan način i tako informirati čitatelje ali im istovremeno prepustiti ocijenu odnosnog događaja. To je uspjelo Sandri Bolančec kojoj ovom prilikom čestitam. I dalje, upućujem poziv svim drugim novinarima da analtičkim pristupom iznesu činjenicčna stanja u pojedinim segmentima hrvatskog društva i tako „odrade“ svoj dio građanske i profesionalne obveze.
Hrvatska je poljoprivreda tragična, ali i standardna, priča tranzicije iz samoupravnog u tržišni model privređivanja. Poljoprivreda pokazuje svu tragičnost svih dosadašnjih vlasti i to ne samo zbog stanja u njoj samoj već i zbog još gorih mjera koje su imale tragične učinke na ostalu gospodarsku strukturu. Nabrojimo: bankarstvo, prehrambenu industriju, brodogradnju, naftnu industriju, drvnu industriju, neznam koja ne sapda u ovu tragičnu priču.....
Na ovim sam stranicama više puta pisao o problemima poljoprivrede. Iako u razvijenom svijetu poljprivreda ne predstavlja generatora razvoja, ona i dalje ostaje kriterijalna funkcija razvoja svake zemlje. Naprosto nije moguće izdvojiti razvijenu zemlju koja poljoprivredi nije dala/davala značajno mjesto u hijerarhiji ciljeva. Poljoprivreda, dakle, nije odlučujuća ali je nezaobilazna. Za Hrvatsku poljprivreda i prerađivačka industrija znače i više od toga; poljoprivreda i prerađivačka industrija na samom su vrhu hijrerahije ciljeva. To je jedan od razloga zašto ističem analizu gospođe Sandre Bolančec.
Ludost samourpavnog sustava po kojoj je limitirana veličina privatnog gazdinstva zamjenjena je jednako tako uvjerljivom ludošću - destrukcija PIK-ova. Umjesto da se integrira, što nije bilo moguće u sustavu udruženog rada, razdobljena prerađivačka industrija kako bi se osposobila da od dijela jugoslavenske privredne strukture uz što nižu cijenu postane dio nacionalne gospodarske strukture, mi smo jednostavno rasjeckali sve što se može rasjeckati i tako osudili PIK-ove na propast. Upravo politika Agrokora pokazuje kako se je trebalo društveno, potom državno, vlasnišvo restrukturirati i tako osposobljeno gospdarstvo dodatno unaprijediti kako bi prilikom ulaska Hrvatske u Europsku uniju naša poljprivredna i prehrambena (bolje reči prerađivačka) industrija mogla ne samo opstati već biti aktivni sudionik stvaranja i korištenja stimulirajućih uvjeta koji u Eurposkoj uniji vladaju.
Umjesto da radimo što smo trebali, mi smo radili što nismo trebali. Tako smo razvoj poljoprvrede i prerađivačke industrije podredili politici (ista ocjena se može dati za ukupno gospodarstvo) i političkim strankama čije je glasačko tijelo. Tragično, tragično. Ovo i stoga što prisutni prosjedi nisu ništa drugo već logičan nastavak agrarne politike. Sada kada nam se užasi dnevno događaju krivimo druge a da pri tome barem dio kritike ne uputimo sami sebi; pretvorimo u autokritiku. Valjda politika ima svoju meni nerazumljivu tehnologiju i sustav vrijednosti. Pisao sam na ovim stranicama više tekstova o poljoprivredi da bih ukazao kako krivo upravljanje i kriva politika prema poljoprivredi može rezultirati tragičnim rezultatima koje upravo baštinimo. Kako sam dio svoje profesionalne karijere proveo u poljprivrednoj i prerađivačkoj industriji, te kako sam bio aktivni sudionik bar dijela ekonomske politike (politike cijena) u prvoj polovini osamdesetih godina prošlog stoljeća mogu svjedočiti koji su problemi i koji odnosi tada dominirali. Tada je tzv. pirmarna emisija korištena, o čemu treba razmisliti centralna banka, za pripremu, proizvodnju i zalihe poljprivrednih proizvoda. Radio se o tzv. dopunskim kreditima koji su značajno kreditno podržavali poljoprivrednu proizvodnju. Nije samo poljprivreda bila korisnik primarne emisije to je bila sva izvozna privreda, ali i brodogradnja koja je kao takva eksplicite bila korisnik primarne emisije bez obzira da li su se proizvodili brodovi za

inozemne ili domaće naručioce. Dobar model nije mogao dati rezultata jer je bi naprosto steriliziran procesom samoupravnog sporazumjevanja i društvenog dogovaranja.
Pisao sam također i o instrumentu robnih rezervi. Smatrao sam tada kao i sada da je moguće institut robnih rezervi značajno iskoristiti kako zbog razvoja poljoprivredne proizvodnje tako i u cilju stabiliziranja cijena poljoprivrednih proizvoda koje osciliraju daleko više nego cijene industrijskih proizvoda. Osim toga ne treba zaboraviti da „škare cijena“ idu na teret poljoprivrede a u korist industijskog sektora. Tako je desetljećima i nema razloga nadati se da će se to promjeniti.
Da ne nastavljam priču, želim naglasiti i podržati sve novinare i medije da preciznije progovore o događanjima koji su nam podarili probleme koje nećemo riješiti u narednom desetljeću – ako i tada.